

Βρυξέλλες, 29.11.2021
C(2021) 8532 final

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29.11.2021

**δυνάμει του άρθρου 20 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 σχετικά με το
σχέδιο εφαρμογής της Ελλάδας**

(ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ)

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29.11.2021

δυνάμει του άρθρου 20 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 σχετικά με το σχέδιο εφαρμογής της Ελλάδας

(ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ)

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 29 Ιουλίου 2021 η Επιτροπή έλαβε από την Ελλάδα σχέδιο εφαρμογής που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας¹ [στο εξής: κανονισμός (ΕΕ) 2019/943]. Το άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 απαιτεί τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ζητήματα επάρκειας να καθορίσουν μέτρα και χρονοδιάγραμμα για την εξάλειψη των ρυθμιστικών στρεβλώσεων ή των αδυναμιών της αγοράς στις αγορές τους σε σχέδιο εφαρμογής.

Όπως ορίζεται στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής², η εν λόγω απαίτηση αντικατοπτρίζει την παραδοχή ότι οι αγορές, εάν είναι άρτια σχεδιασμένες, απαλλαγμένες από ρυθμιστικές στρεβλώσεις και επαρκώς συνδεδεμένες με τα κύρια δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ, μπορούν να παρέχουν την κατάλληλη ποσότητα και τον κατάλληλο τύπο ισχύος ώστε να καλύπτουν τη ζήτηση. Μηχανισμοί ισχύος θα πρέπει να εγκρίνονται μόνο για την αντιμετώπιση των εναπομενόντων προβλημάτων, δηλαδή προβλημάτων ή περιστάσεων που δεν μπορούν να επιλυθούν αποκλειστικά με μεταρρυθμίσεις της αγοράς. Μόλις εξαλειφθούν τα εναπομένοντα προβλήματα και οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς αρχίσουν να αποφέρουν αποτελέσματα, τα προβλήματα επάρκειας αναμένεται να μειωθούν και τελικά να εξαλειφθούν. Για να επιτευχθεί αυτό, τα ρυθμιστικά μέτρα για την εξάλειψη των στρεβλώσεων και τη μεταρρύθμιση των αγορών πρέπει να είναι αποτελεσματικά και αξιόπιστα για τους επενδυτές και όλους τους άλλους συμμετέχοντες στην αγορά.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η Επιτροπή καλείται να γνωμοδοτήσει κατά πόσο τα προτεινόμενα μέτρα και το χρονοδιάγραμμα για τη θέσπισή τους επαρκούν για την εξάλειψη των ρυθμιστικών στρεβλώσεων ή των αδυναμιών της αγοράς.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54).

² https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/market_reform_plan_guidance_final.pdf

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στο σχέδιο εφαρμογής της Ελλάδας, οι ελληνικές αρχές προβαίνουν σε γενική παρουσίαση του εθνικού συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και της εθνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, εξηγούν τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι απαιτείται μηχανισμός ισχύος και περιγράφουν τα μέτρα που προτίθενται να εφαρμόσουν σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Στα κατωτέρω, η Επιτροπή δεν λαμβάνει θέση σχετικά με την εικαζόμενη αναγκαιότητα ενός μηχανισμού ισχύος³, αλλά αξιολογεί τα μέτρα που σχετίζονται άμεσα με τις απαιτούμενες ενέργειες του άρθρου 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

Στο σχέδιο εφαρμογής της, η Ελλάδα αναφέρει ειδικότερα τα εξής:

1. Γενικοί όροι της αγοράς χονδρικής

Σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας

Οι ελληνικές αρχές παρέχουν περιγραφή σχετικά με το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα και τις συνεχιζόμενες αλλαγές στο μείγμα παραγωγής, και συγκεκριμένα τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη και την αναμενόμενη αύξηση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ενώ στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα (στο εξής: ΕΣΕΚ) έχει εγκριθεί η σταδιακή κατάργηση όλων των υφιστάμενων λιγνιτικών μονάδων έως το 2023 και η πλήρης κατάργηση έως το 2028, η Ελλάδα σκοπεύει να ολοκληρώσει την πλήρη κατάργηση του λιγνίτη το 2024. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (στο εξής: ΔΕΗ), η οποία είναι ιδιοκτήτρια όλων των λιγνιτικών μονάδων, ανακοίνωσε επισήμως την πρόωφη απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων που λειτουργούν σήμερα (περίπου 2 256 MW) στα τέλη Αυγούστου του 2021 λόγω οικονομικών ζημιών. Κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας γνώμης, δεν έχει ακόμη επιβεβαιωθεί η παύση λειτουργίας των εν λόγω μονάδων⁴. Επιπλέον, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αναμένεται να αυξηθεί κατακόρυφα: το ελληνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας θα επιτύχει μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές άνω του 60 ή 65 % έως το 2030, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο ΕΣΕΚ.

Η εν λόγω εξέλιξη ενδέχεται να εγείρει δύο βασικά ζητήματα που καταπονούν το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας: την επάρκεια (για την κάλυψη του φορτίου αιχμής) και την ευελιξία (για την κάλυψη των αναγκών σταδιακής ανόδου/καθόδου). Οι ελληνικές αρχές θεωρούν ότι υπάρχει σοβαρή απειλή για την ασφάλεια του εφοδιασμού και την αξιοπιστία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας από τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2021 και μετά, λόγω της

³ Η αξιολόγηση της αναγκαιότητας του εν λόγω μηχανισμού δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας γνώμης και σχετίζεται περισσότερο με τις διατάξεις του κεφαλαίου IV του κανονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια σχετικά με την εκτίμηση της επάρκειας.

⁴ Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΔΜΗΕ, φαίνεται ότι συνεχίζεται η λειτουργία των λιγνιτικών μονάδων: τον Σεπτέμβριο του Σεπτεμβρίου 2021, ο λιγνίτης αντιπροσώπευε το 9 % της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με 358 GWh (<https://www.admie.gr/agora/enimerotika-deltia/miniaia-deltia-energeias>).

πρώρης απόσυρσης του λιγνίτη. Οι ελληνικές αρχές προβλέπουν τρία μέτρα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της επάρκειας και την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων στην αγορά: ένα στρατηγικό απόθεμα (για την εγγύηση της ασφάλειας του εφοδιασμού έως τις αρχές του 2023, όταν θα τεθούν σε λειτουργία οι νέοι, υπό κατασκευή, σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής), μια υπηρεσία τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας και έναν μηχανισμό ισχύος στη συνέχεια. Όσον αφορά το ζήτημα της ευελιξίας, το σχέδιο επισημαίνει την ανάγκη να αναπτυχθεί η αποθήκευση, η απόκριση ζήτησης (βλ. τμήμα Π.4), καθώς και η παραγωγή στρεφόμενης ισχύος ταχείας ανόδου και καθόδου με βάση το φυσικό αέριο.

Γενικοί όροι της αγοράς χονδρικής

Από την 1η Νοεμβρίου 2020 καθιερώνεται στην Ελλάδα νέος σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για τις αγορές χονδρικής, ο οποίος αντικατέστησε το υποχρεωτικό σύστημα χονδρικής αγοράς επόμενης ημέρας που λειτουργούσε από το 2005. Ο εν λόγω σχεδιασμός περιλαμβάνει τέσσερις χωριστές αγορές: προθεσμιακή αγορά, αγορά επόμενης ημέρας, ενδοημερήσια αγορά και αγορά ηλεκτρικής ενέργειας εξισορρόπησης.

Η ελευθέρωση της ελληνικής αγοράς έχει αποτελέσει μακρά διαδικασία. Η Ελλάδα θέσπισε κανονιστικά μέτρα⁵ για τη μείωση του κυρίαρχου μεριδίου αγοράς της ελληνικής κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης ΔΕΗ και τη διευκόλυνση της διείσδυσης στην αγορά εναλλακτικών προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας. Μέσω των επονομαζόμενων δημοπρασιών NOME⁶, οι οποίες έληξαν το 2019, τα προθεσμιακά προϊόντα ηλεκτρικής ενέργειας με φυσική παράδοση πωλούνταν από τη ΔΕΗ σε επιλέξιμους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ελληνικές αρχές θεωρούν ότι δεν υπάρχει περιθώριο συνέχισης ενός τέτοιου είδους ειδικού προγράμματος αποδέσμευσης ενέργειας.

Στο πλαίσιο της υπόθεσης παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας AT.38700 (ελληνικές αγορές λιγνίτη και ηλεκτρικής ενέργειας), η Ελλάδα πρότεινε διορθωτικό μέτρο δυνάμει του άρθρου 106 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το προτεινόμενο διορθωτικό μέτρο έπρεπε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα ανταγωνισμού, όπως διατυπώθηκαν στην απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2008 [C (2008) 824], λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε σχέση με τις αποφάσεις της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2008 [C (2008) 824] και της 4ης Αυγούστου 2009 [C (2009) 6244], δεδομένου ότι το προηγούμενο διορθωτικό μέτρο που είχε εγκριθεί με την απόφαση της Επιτροπής της 17ης Απριλίου 2018 [C (2018) 21/04] δεν εφαρμόστηκε. Η εξέλιξη της εν λόγω υπόθεσης παρακολουθείται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας⁷ που εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2021 η

⁵ Ορισμένα από τα μέτρα αυτά ήταν επίσης δεσμεύσεις που ανέλαβε η Ελλάδα στο πλαίσιο των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής από τα οποία εξήλθε η Ελλάδα τον Αύγουστο του 2018 (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-greece_en#first-programme-for-greece)

⁶ Νόμος 4336/2015 και νόμος 4389/2016.

⁷ [Έκθεση ενισχυμένης εποπτείας — Ελλάδα, Σεπτέμβριος 2021](#), σελίδα 11.

Επιτροπή εξέδωσε απόφαση για να καταστήσει τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα δεσμευτικά για την Ελλάδα.

Σύμφωνα με το αποδεκτό διορθωτικό μέτρο⁸, η ΔΕΗ θα πωλεί όγκους ηλεκτρικής ενέργειας που αντιστοιχούν σε συμφωνηθέντα ποσοστά της λιγνιτικής ηλεκτροπαραγωγής της κατά το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Ειδικότερα, η ΔΕΗ θα πωλεί τριμηνιαία προθεσμιακά συμβόλαια, τα οποία θα αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μέσω της προθεσμιακής αγοράς, στις πλατφόρμες που διαχειρίζεται το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (HEEX) ή το Ευρωπαϊκό Χρηματιστήριο Ενέργειας (EEX). Η ΔΕΗ δεν θα είναι υποχρεωμένη να προμηθεύει κανέναν όγκο των εν λόγω προϊόντων με λιγνιτική ηλεκτροπαραγωγή.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Δεδομένης της τάσης στο ελληνικό μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας (σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη και ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), η Ελλάδα θεωρεί ότι ο ανταγωνισμός στην αγορά θα εξαρτάται όλο και περισσότερο από την πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Ως εκ τούτου, οι ελληνικές αρχές σκοπεύουν να καθορίσουν ένα νομικό πλαίσιο και μια οργανωμένη πλατφόρμα αγοράς για τη διευκόλυνση διμερών συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποκλειστικά για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (στο εξής: ΑΠΕ-ΣΑΕ), με πιθανή συμπερίληψη εγκαταστάσεων αποθήκευσης που συνδέονται με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή αποτελούν αντικείμενο σύναψης σύμβασης για τη συμπλήρωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι εν λόγω ΣΑΕ μπορούν να είναι συμβάσεις με φυσική παράδοση ή αμιγώς οικονομικές συμβάσεις.

Οι ελληνικές αρχές σχεδιάζουν να προβούν στη μεταρρύθμιση το 2022 και θεωρούν ότι αυτό θα επιτρέψει σε όλες τις κατηγορίες καταναλωτών να έχουν πρόσβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο χαρτοφυλάκιό τους, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του ανταγωνισμού στην αγορά (συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της συγκέντρωσης της αγοράς στον εφοδιασμό του βιομηχανικού τομέα). Η μεταρρύθμιση θα συνεπάγεται τη δημιουργία μιας ανοικτής και μη υποχρεωτικής πλατφόρμας διαπραγμάτευσης, η οποία θα δημιουργηθεί από το κράτος, θα στηρίζεται από τον διαχειριστή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ΔΑΠΕΕΠ (ιδίως για τις εγγυήσεις προέλευσης) και θα συνυπάρχει με τις διμερείς και τις προθεσμιακές αγορές. Η Ελλάδα σημειώνει ότι τα μέτρα θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν και άλλα χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας να αναπτύξουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα με βάση την οργανωμένη αγορά των ΑΠΕ ΣΑΕ, επιτρέποντας τη δευτερογενή εμπορία.

Επιπλέον, η Ελλάδα αποσκοπεί στην εφαρμογή καθεστώτος στήριξης για τη δημιουργία ειδικών συνθηκών για τις ηλεκτροβόρες βιομηχανίες (ειδικό κρατικό ταμείο εγγυήσεων και οικονομική αντιστάθμιση ανάλογη με τον όγκο των εξοικονομούμενων εκπομπών CO₂).

Προθεσμιακή αγορά

---

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_21_4661

Η ελληνική προθεσμιακή αγορά προσφέρει τη δυνατότητα για φυσικές ή χρηματιστηριακές συναλλαγές μέσω τυποποιημένων προϊόντων ή μέσω εξωχρηματιστηριακών διμερών συμβάσεων. Το EEX και το HEnEX παρέχουν πλατφόρμες διαπραγμάτευσης.

Δεδομένου ότι η ρευστότητα είναι γενικά χαμηλή, η Ελλάδα προτείνει τα εξής:

- Ο διαχειριστής αγοράς θα πρέπει να ενισχύσει την πλατφόρμα διαπραγμάτευσης και να προτείνει νέα προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνων που προορίζονται ειδικά για την αντιστάθμιση κινδύνων από τις αγορές επόμενης ημέρας και τις αγορές εξισορρόπησης.
- Το διορθωτικό μέτρο στο πλαίσιο της υπόθεσης παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας AT.38700 αναμένεται να αυξήσει τη ρευστότητα στην προθεσμιακή αγορά, στηρίζοντας, ως εκ τούτου, περαιτέρω τον ανταγωνισμό.
- Η επικείμενη διαπραγμάτευση ΑΠΕ-ΣΑΕ θα αποτελέσει εξειδικευμένη προθεσμιακή αγορά που θα λειτουργεί σε διαφορετική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης.

Αγορά Επόμενης Ημέρας

Η ελληνική αγορά επόμενης ημέρας είναι μια ωριαία οργανωμένη αγορά, ενώ οι συνολικές συναλλαγές της αντιπροσωπεύουν το 80 % του συνόλου των συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ελληνική αγορά επόμενης ημέρας είναι ενσωματωμένη στην πανευρωπαϊκή σύζευξη των αγορών μέσω των ελληνοϊταλικών συνόρων και των ελληνοβουλγαρικών συνόρων. Σε εξέλιξη βρίσκονται έργα με κράτη που δεν είναι κράτη μέλη της ΕΕ στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, πιο συγκεκριμένα μια σύζευξη επόμενης ημέρας μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας (ενδεικτικός χάρτης πορείας: 2024) και μεταξύ Ελλάδας και Βόρειας Μακεδονίας (ενδεικτικός χάρτης πορείας: 2023).

Οι τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας καθορίζονται με βάση τη ζήτηση και την προσφορά. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι δεν τίθεται ανώτατο ούτε ελάχιστο όριο στην τιμή πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στις χονδρεμπορικές αγορές επόμενης ημέρας στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Σημειώνουν ότι τα μόνα όρια που εφαρμόζονται είναι οι εναρμονισμένες μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για τις ενιαίες αγορές επόμενης ημέρας, σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2015, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την κατανομή της δυναμικότητας και τη διαχείριση

της συμμόρφωσης⁹ [στο εξής: κανονισμός (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής] και τη σχετική απόφαση του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER)¹⁰.

Για να διατηρείται η ρευστότητα κατά την επόμενη ημέρα και να αποφεύγεται η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από μία ή περισσότερες κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις, ένα μεταβατικό μέτρο περιορίζει τις συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας στο 20 % κατ' ανώτατο όριο των διμερών προθεσμιακών συμβάσεων με φυσική παράδοση για κάθε προμηθευτή του οποίου το μερίδιο αγοράς υπερβαίνει το 4 %. Η εθνική ρυθμιστική αρχή (στο εξής: ΡΑΕ) αποφασίζει ετησίως σχετικά με τα εν λόγω ανώτατα όρια, με βάση την τελευταία εξέλιξη της αγοράς επόμενης ημέρας.

Οι ελληνικές αρχές θα εξετάσουν το ενδεχόμενο άρσης των μέτρων αυτών με την επικείμενη σταδιακή κατάργηση των λιγνιτικών μονάδων, λαμβάνοντας προσεκτικά υπόψη τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό της αγοράς και την επιβίωση των μικρών επιχειρήσεων λιανικής.

Ως πρόσθετο μέτρο που εξετάζεται από την Ελλάδα, η δυνατότητα ύπαρξης σύνθετων μορφών προσφορών στην αγορά επόμενης ημέρας θα μπορούσε να διευκολύνει τους συμμετέχοντες στην αγορά να αντιμετωπίσουν με οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο τόσο την αγορά επόμενης ημέρας όσο και την αγορά εξισορρόπησης, ελαχιστοποιώντας με τον τρόπο αυτόν την έκθεση σε υψηλές αποκλίσεις ενέργειας εξισορρόπησης. Ωστόσο, το εν λόγω μέτρο εξαρτάται από τον πανευρωπαϊκό αλγόριθμο σύζευξης της αγοράς και δεν μπορεί να εγκριθεί μονομερώς από την Ελλάδα.

Τέλος, θα αξιολογηθεί η ενδεχόμενη εφαρμογή της διαδικασίας υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου (η οποία θα αντικαταστήσει το ισχύον σύστημα υποβολής προσφορών ανά μονάδα), λαμβάνοντας προσεκτικά υπόψη όλες τις επιπτώσεις στην ανάπτυξη της αγοράς.

Ενδοημερήσια Αγορά

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις τοπικές ενδοημερήσιες δημοπρασίες και αμείβονται σε οριακές τιμές. Η ενδοημερήσια αγορά δεν έχει ακόμη διασυνδεθεί με τις γειτονικές αγορές και η τρέχουσα ρευστότητα είναι χαμηλή.

Όσον αφορά την περιφερειακή ολοκλήρωση, οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα:

- Στις 21 Σεπτεμβρίου 2021 ξεκίνησαν συμπληρωματικές περιφερειακές ενδοημερήσιες δημοπρασίες (στο εξής: CRIDA) με την Ιταλία, με τις οποίες θα καταργηθούν συγχρόνως σταδιακά οι τοπικές ενδοημερήσιες δημοπρασίες.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2015, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την κατανομή της δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμμόρφωσης (ΕΕ L 197 της 25.7.2015, σ. 24).

¹⁰ Απόφαση αριθ. 4/2017 του ACER σχετικά με την πρόταση του ορισθέντος διαχειριστή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για εναρμονισμένες μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για την ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας.

- Η Ελλάδα θα ενταχθεί στην ενιαία σύζευξη ενδοημερήσιας αγοράς μέσω της πλατφόρμας XBID στο πλαίσιο του τρίτου κύματος που έχει προγραμματιστεί για τα μέσα του 2022.
- Η άμεση κατανομή ενδοημερήσιας δυναμικότητας με τα ελληνικά σύνορα εκτός ΕΕ (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία και Τουρκία) θα ξεκινήσει κατά τη διάρκεια του 2022.

Όσον αφορά τη χονδρική ενδοημερήσια τιμή ηλεκτρικής ενέργειας, τα ανώτατα και ελάχιστα όρια που εφαρμόζονται ορίζονται σήμερα σε + 3 000 EUR/MWh και – 500 EUR/MWh στις τοπικές ενδοημερήσιες δημοπρασίες. Η δημιουργία των CRIDA με την Ιταλία που είχε προγραμματιστεί για τον Σεπτεμβρίου του 2021 θα έπρεπε να είχε καθορίσει τα εν λόγω όρια τιμών στις εναρμονισμένες μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για τις ενιαίες ενδοημερήσιες αγορές (+ 9 999 EUR/MWh και – 9 999 EUR/MWh), σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής και τη σχετική απόφαση του ACER¹¹.

Τα μέτρα που αναφέρονται ανωτέρω σχετικά με την περιφερειακή ολοκλήρωση, καθώς και τα μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους ευθύνης εξισορρόπησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της συμμετοχής της πλευράς της ζήτησης και της αποθήκευσης στις αγορές εξισορρόπησης (βλ. τμήμα 4) αναμένεται να έχουν θετική επίδραση στην ενδοημερήσια ρευστότητα.

Η Ελλάδα σημειώνει ότι η συμμετοχή των εμπόρων στην ενδοημερήσια αγορά, η οποία επί του παρόντος δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο των τοπικών ενδοημερήσιων δημοπρασιών, θα είναι δυνατή με τη θέσπιση ρητών δημοπρασιών με τα σύνορα εκτός ΕΕ.

Παρακολούθηση

Επιπλέον, η ΡΑΕ σχεδιάζει επί του παρόντος νέο μηχανισμό παρακολούθησης και εποπτείας της αγοράς για την παρακολούθηση της ισχύος στην αγορά χονδρικής και στην αγορά λιανικής ηλεκτρικής ενέργειας. Ο εν λόγω μηχανισμός θα τεθεί σε ισχύ έως το τέλος του 2021.

2. Αγορές εξισορρόπησης

Ο ελληνικός μηχανισμός εξισορρόπησης είναι ένα κεντρικό σύστημα κατανομής στο οποίο ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς (στο εξής: ΔΣΜ) διεξάγει μετά την εκκαθάριση της αγοράς επόμενης ημέρας διαδικασία ενοποιημένου προγραμματισμού για την κατάρτιση του χρονοδιαγράμματος παραγωγής για λειτουργία σε πραγματικό χρόνο. Το πρόγραμμα δέσμευσης μονάδας περιλαμβάνει τις εφεδρείες και τους τεχνικούς περιορισμούς και, ως εκ τούτου, παράγει διαφορετικό χρονοδιάγραμμα παραγωγής σε σχέση με την αγορά επόμενης ημέρας.

---

¹¹ Απόφαση αριθ. 5/2017 του ACER σχετικά με την πρόταση του ορισθέντος διαχειριστή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για εναρμονισμένες μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για την ενιαία ενδοημερήσια σύζευξη.

Ο ελληνικός ΔΣΜ (στο εξής: ΑΔΜΗΕ) καθορίζει την ποσότητα εφεδρειών που απαιτούνται για κάθε προϊόν [δηλαδή εφεδρεία διατήρησης της συχνότητας (στο εξής: ΕΔΣ)], αυτοματοποιημένη εφεδρεία αντικατάστασης συχνότητας (στο εξής: αΕΑΣ) και χειροκίνητη (μη αυτόματη) εφεδρεία αντικατάστασης συχνότητας (στο εξής: χΕΑΣ). Οι συμμετέχοντες υποβάλλουν προσφορές (για δυναμικότητα και ενέργεια) για τη συνολική διαθέσιμη δυναμικότητά τους μέσω μιας διαδικασίας ενοποιημένου προγραμματισμού, η οποία διεξάγεται 3 φορές την ημέρα και παράγει χρονοδιαγράμματα σύμφωνα με τα οποία ενεργοποιείται η ενέργεια εξισορρόπησης.

Η δυναμικότητα εξισορρόπησης καταβάλλεται ως προσφορά, με τιμή θετική ή ίση με μηδέν, με μέγιστη τιμή προσφοράς ύψους 3 000 EUR/MW/ώρα.

Η ενέργεια εξισορρόπησης καταβάλλεται ως προσφορά για αΕΑΣ και στην οριακή τιμή για τη χΕΑΣ. Οι τιμές των προσφορών ενέργειας εξισορρόπησης περιορίζονται θεωρητικά από κατώτατο όριο τιμής – 4 240 EUR/MWh και ανώτατο όριο τιμής 4 240 EUR/MWh. Αφότου διαπίστωσε σημαντική αύξηση των οριακών τιμών ενέργειας εξισορρόπησης, η ΡΑΕ αποφάσισε τον Ιανουάριο του 2021¹² να επιβάλει προσωρινό κατώτατο όριο υποβολής προσφορών μηδενικού ύψους EUR/MWh για την καθοδική ενέργεια εξισορρόπησης, προκειμένου να μειωθεί το κόστος της ενέργειας εξισορρόπησης και να μετριαστεί η ισχύς της αγοράς στο πλαίσιο ενεργειών ανακατανομής.

Στο σχέδιο διευκρινίζεται ότι παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των χρονοδιαγραμμάτων της αγοράς επόμενης ημέρας και εκείνων της διαδικασίας ενοποιημένου προγραμματισμού και ότι ενεργοποιούνται σημαντικές ποσότητες ενέργειας εξισορρόπησης.

Η ανισορροπία εκκαθαρίζεται βάσει χρονοσφραγίδας 15 λεπτών, με ενιαίο σύστημα τιμολόγησης που χρησιμοποιεί σταθμισμένη μέση τιμή των ενεργοποιημένων προσφορών ενέργειας εξισορρόπησης. Οι προσφορές ενέργειας εξισορρόπησης που γίνονται δεκτές για σκοπούς μη ενεργειακής εξισορρόπησης (π.χ. ανακατανομή ή έλεγχος τάσης) λαμβάνονται υπόψη στις τιμές ανισορροπίας.

Με βάση τα ανωτέρω, οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται:

- να διασφαλίσουν έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2021 ότι οι προσφορές που γίνονται δεκτές για σκοπούς μη ενεργειακής εξισορρόπησης (π.χ. ανακατανομή ή έλεγχος τάσης) επισημαίνονται δεόντως, ώστε να διακρίνονται από ενέργειες που προσμετρώνται στην τιμή ανισορροπίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Η εκκαθάριση των ποσοτήτων ανακατανομής έχει προγραμματιστεί για τα τέλη Μαρτίου 2022·
- όσον αφορά τους περιορισμούς των τιμών:
  - να άρουν το ανώτατο όριο τιμής για την ισχύ εξισορρόπησης σε 9 999 EUR/MW/ώρα από την έναρξη λειτουργίας των CRIDA (επιβεβαιώθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2021)·

¹² Απόφαση ΡΑΕ αριθ. 54/2021.

- να αυξήσουν τα όρια τιμών της ενέργειας εξισορρόπησης σε $[-9\ 999, +9\ 999]$ EUR/MWh από την έναρξη λειτουργίας των CRIDA (επιβεβαιώθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2021), και σε $[-99\ 999, +99\ 999]$ EUR/MWh, όταν η Ελλάδα ενταχθεί στην πλατφόρμα MARI ή PICASSO·
  - να αξιολογήσουν την κατάργηση του προσωρινού κατώτατου ορίου τιμής ενέργειας εξισορρόπησης ύψους 0 EUR/MWh αμέσως μόλις ολοκληρωθούν οι εργασίες ενίσχυσης στην περιοχή της Πελοποννήσου και επισημανθούν δεόντως οι προσφορές εξισορρόπησης που χρησιμοποιήθηκαν για ανακατανομή και δεν θα επηρεάσουν πλέον τις τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης. Η απόφαση της ΡΑΕ έχει προγραμματιστεί για τα τέλη Δεκεμβρίου 2021·
- να αξιολογήσουν τις βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς με σκοπό την αντιμετώπιση των σημαντικών αποκλίσεων μεταξύ των χρονοδιαγραμμάτων της αγοράς επόμενης ημέρας και των χρονοδιαγραμμάτων από τη διαδικασία ενοποιημένου προγραμματισμού. Μεταξύ των πιθανών μέτρων που πρέπει να ληφθούν, προτείνονται τα εξής:
- θέσπιση προμήθειας δυναμικότητας εξισορρόπησης επόμενης ημέρας μέσω χωριστών δημοπρασιών·
  - ανάλυση των δυνητικών οφελών της υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου και της εισαγωγής σύνθετων προσφορών από τους συμμετέχοντες στην αγορά στις αγορές επόμενης ημέρας και στις ενδοημερήσιες αγορές·
  - αξιολόγηση της πιθανής εφαρμογής μοντέλου αποκεντρωμένου προγραμματισμού.

Επιπλέον, οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται να επιτρέψουν τη συμμετοχή περισσότερων τεχνολογιών και, ως εκ τούτου, συμμετεχόντων στην αγορά εξισορρόπησης ως εξής:

- μέσω της εξασφάλισης του απαιτούμενου κανονιστικού και τεχνικού πλαισίου για τη διασφάλιση της συμμετοχής στην αγορά εξισορρόπησης της απόκρισης ζήτησης αρχικά μέσω προϊόντων ΧΕΑΣ έως τα τέλη Φεβρουαρίου 2022 και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (με δυνατότητα κατανομής και χαρτοφυλακίου) έως τα τέλη Μαρτίου 2022·
- μέσω της εφαρμογής πλήρους ευθύνης εξισορρόπησης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο πλαίσιο της πρωτοδότησης της τιμής τροφοδοσίας έως τον Μάρτιο του 2022· και
- μέσω του καθορισμού νομικού πλαισίου και της εφαρμογής τεχνικών απαιτήσεων, ώστε να καταστεί δυνατή η συμμετοχή της αποθήκευσης στην αγορά εξισορρόπησης έως τα τέλη του 2022.

Υπηρεσία τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν στο σχέδιο εφαρμογής τους τη δυνατότητα θέσπισης υπηρεσίας τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας εξισορρόπησης.

Οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται να αξιολογήσουν την εφαρμογή μιας υπηρεσίας τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας έως το πρώτο τρίμηνο του 2022· η υπηρεσία

τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας προβλέπεται να συνυπάρχει με έναν προβλεπόμενο μηχανισμό αμοιβής της δυναμικότητας.

Περιφερειακή ολοκλήρωση

Στο σχέδιο διευκρινίζεται ότι ο ελληνικός ΔΣΜ ΙΠΤΟ έχει ζητήσει παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 20 παράγραφος 6 και του άρθρου 21 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση ηλεκτρικής ενέργειας [στο εξής: κανονισμός (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής] σχετικά με την υλοποίηση της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης από εφεδρείες αποκατάστασης συχνότητας με χειροκίνητη ενεργοποίηση (MARI) και την υλοποίηση της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης από εφεδρείες αποκατάστασης συχνότητας με αυτόματη ενεργοποίηση (PICASSO) σύμφωνα με τα άρθρα 19, 20, 21 και 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής. Η αιτούμενη περίοδος παρέκκλισης λήγει στις 24 Ιουλίου 2024.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται να προσαρμόσουν τις υποδομές, τις διαδικασίες και το κανονιστικό πλαίσιο ώστε να προσαρμοστούν σε τυποποιημένα προϊόντα εξισορρόπησης και να καταστήσουν δυνατή τη σύνδεση με τις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO.

Η σύνδεση της ΑΔΜΗΕ με τις Ευρωπαϊκές Πλατφόρμες PICASSO και MARI έχει προγραμματιστεί για τον Ιούλιο του 2024.

3. Δυναμικότητα διασύνδεσης και διασυνοριακό εμπόριο

Οι ετήσιες καθαρές διασυνοριακές ανταλλαγές δείχνουν ότι η Ελλάδα είναι πιθανό να παραμείνει καθαρός εισαγωγέας, αλλά σε σημαντικά χαμηλότερα ποσά από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν. Σε περιόδους υψηλής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η Ελλάδα αναμένεται ότι θα εξάγει.

Στο σχέδιο διευκρινίζεται ότι η συγχρονισμένα διασυνδεδεμένη γειτονική περιοχή ελέγχου περιλαμβάνει τη Βουλγαρία, την Ιταλία (μέσω καλωδίου συνεχούς ρεύματος), την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία και την Τουρκία. Σύμφωνα με το υπό εφαρμογή ΕΣΕΚ, η Ελλάδα πέτυχε ήδη επίπεδο διασύνδεσης 13,9 % το 2020, έναντι στόχου 10 %, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999. Η Ελλάδα αναμένει ότι το επίπεδο διασύνδεσης θα υπερβεί το 20 % το 2025, υπερβαίνοντας την απαίτηση του 15 % για το 2030. Η Ελλάδα δεν αναμένει ότι οι διαρθρωτικές συμφορήσεις θα περιορίσουν τις διασυνοριακές ανταλλαγές κατά τη δεκαετία.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς έχουν την υποχρέωση να διαθέτουν τουλάχιστον το 70 % της διασυνοριακής δυναμικότητας για εμπορικούς σκοπούς. Σύμφωνα με το άρθρο 16

παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η ΡΑΕ χορήγησε¹³ στην ΑΔΜΗΕ παρέκκλιση για το έτος 2020. Η ΑΔΜΗΕ ζήτησε παρέκκλιση για το έτος 2021.

Η Ελλάδα αναμένει να επιτύχει τον στόχο το 2022, με διαθέσιμη καθαρή δυναμικότητα μεταφοράς με τη Βουλγαρία αυξημένη σε 850 MW από το 2021 και έπειτα και άνω των 1 650 MW από το 2023 και έπειτα. Αυτό θεωρείται ότι συνάδει με το όριο του 70 %, υπό την προϋπόθεση ότι θα συμφωνηθεί και θα εφαρμοστεί λεπτομερής υπολογισμός με τη συμμετοχή ΔΣΜ εκτός ΕΕ (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία). Η καθαρή διαθέσιμη δυναμικότητα με την Ιταλία ορίζεται σε 500 MW, ποσό που αντιπροσωπεύει το 100 % της δυναμικότητας διασύνδεσης του συνεχούς ρεύματος.

Η κοινή μεθοδολογία υπολογισμού δυναμικότητας επόμενης ημέρας με την οποία εφαρμόζεται η συντονισμένη προσέγγιση καθαρής δυναμικότητας μεταφοράς στην περιφέρεια υπολογισμού δυναμικότητας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μόλις άρχισε να εφαρμόζεται τον Ιούλιο του 2021. Η Ελλάδα αναφέρει ότι δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη περαιτέρω συζητήσεις σχετικά με μια προσέγγιση με βάση τη ροή.

Οι ελληνικές αρχές περιγράφουν λεπτομερώς τα ακόλουθα υπό εξέταση έργα διασύνδεσης:

- πρόσθετη διασύνδεση με τη Βουλγαρία έως τα τέλη του 2022·
- πρόσθετη διασύνδεση με την Ιταλία·
- αναβάθμιση της διασύνδεσης Ελλάδας-Βόρειας Μακεδονίας·
- πρόσθετη διασύνδεση με την Τουρκία·
- πρόσθετη διασύνδεση με την Αλβανία.

Όσον αφορά τη διασύνδεση των ελληνικών νησιών με το διασυνδεδεμένο σύστημα της ηπειρωτικής χώρας, τα ακόλουθα έργα βρίσκονται στο στάδιο της ανάπτυξης με σκοπό την επίτευξη πλήρους διασύνδεσης πριν από το 2030:

- διασύνδεση Κρήτης, μερική το 2021, πλήρης το 2023·
- διασύνδεση Σκιάθου έως τα τέλη του 2022·
- διασύνδεση Δυτικών και Νότιων Κυκλάδων το 2024·
- διασύνδεση Δωδεκανήσου έως το 2028·
- διασύνδεση των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου έως το 2029.

Συμπληρωματικά προς τις εν λόγω εξελίξεις, οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται για την ενίσχυση και την επέκταση του συστήματος μεταφοράς (ιδίως για την επίλυση προβλημάτων συμφόρησης στην Πελοπόννησο και σε καταστάσεις υψηλής τάσης). Στο πλαίσιο του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται επένδυση που αναμένεται να ενισχύσει τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των νησιών και της ηπειρωτικής χώρας¹⁴.

¹³ Απόφαση ΡΑΕ 1416/2020 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Β'4954/10.11.2020).

¹⁴ Επένδυση: παρεμβάσεις για τη διασύνδεση ηλεκτρικής ενέργειας των νησιών και την αναβάθμιση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας (μέτρο 16870). Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Ανάλυση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας, SWD(2021)155 final.

4. Απόκριση από την πλευρά της ζήτησης, αποθήκευση, αυτοκατανάλωση και ενεργειακή απόδοση

Απόκριση από την πλευρά της ζήτησης

Ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς επιτρέπει στους συμμετέχοντες στην αγορά να υποβάλλουν προσφορές ελαστικής ζήτησης ως προς την τιμή στις αγορές επόμενης ημέρας και τις ενδοημερήσιες αγορές. Ωστόσο, οι εν λόγω προσφορές πιθανότατα δεν τηρούνται, διότι δεν εφαρμόζονται ακόμη δυναμικά συστήματα τιμολόγησης.

Η συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης στην ελληνική αγορά εξισορρόπησης σχεδιάζεται να εισαχθεί σε πρώτο στάδιο με προϊόντα χΕΑΣ. Οι ελληνικές αρχές δεσμεύονται να δημιουργήσουν την απαιτούμενη υποδομή (κανονιστικό πλαίσιο, συστήματα ΤΠ και κατάλληλη μέτρηση), η οποία θα επιτρέψει την εν λόγω συμμετοχή έως τα τέλη Φεβρουαρίου 2022. Η μεταρρύθμιση για τη συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης στην αγορά εξισορρόπησης θα περιλαμβάνει εκπροσώπους φορτίου και φορείς σωρευτικής εκπροσώπησης με χαρτοφυλάκια φορτίου ή χαρτοφυλάκια ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (και αργότερα αποθήκευση, ανάλογα με τα εκκρεμή μέτρα). Η εισαγωγή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης αποτελεί επίσης μέρος του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μέρος ενός μεταρρυθμιστικού μέτρου που περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις της αγοράς στον τομέα της ενέργειας¹⁵.

Για τη συμμετοχή της απόκρισης ζήτησης στις αγορές επόμενης ημέρας και στις ενδοημερήσιες αγορές, το σχέδιο προσδιορίζει εκκρεμή ζητήματα, όπως η οριστικοποίηση ενός πλαισίου φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης ζήτησης (ρυθμιστικά ζητήματα, αδειοδότηση, απαιτήσεις μέτρησης, αρμοδιότητες και δεσμεύσεις) και επικαιροποίηση της υφιστάμενης βασικής μεθοδολογίας.

Όσον αφορά την εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης, η οποία αποσκοπεί επίσης στην υποστήριξη της παροχής δυναμικών τιμών και απόκρισης ζήτησης, ο διαχειριστής του συστήματος διανομής («ΔΕΔΔΗΕ») προχωρά επί του παρόντος στην υλοποίηση ενός προγράμματος εφαρμογής μεγάλης κλίμακας, αρχής γενομένης από την κατάρτιση των αντίστοιχων τεχνικών προδιαγραφών. Το πρόγραμμα, που εκτιμάται σε 829 εκατ. EUR, περιλαμβάνει την εγκατάσταση 7,5 εκατομμυρίων έξυπνων μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες χαμηλής τάσης, καθώς και την ενσωμάτωσή τους σε κέντρο τηλεμετρίας που είναι σε θέση να εξυπηρετεί έως και 8 εκατομμύρια σημεία μέτρησης. Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης από το 2022 έως το 2025, η επένδυση που αναμένεται να καλύψει την προμήθεια και εγκατάσταση μετρητών προτείνεται να χρηματοδοτηθεί, με τη μορφή άτοκου δανείου για το 50 % (144 εκατ. EUR) των επιλέξιμων δαπανών, από ένα μέτρο του ελληνικού

---

¹⁵ Μεταρρύθμιση: εξορθολογισμός της αποδοτικής λειτουργίας του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της ανάπτυξης νέων σταθμών ΑΠΕ με στόχο την επίτευξη των στόχων του ΕΣΕΚ μέσω της εφαρμογής του μηχανισμού παρακολούθησης, της συμμετοχής της απόκρισης ζήτησης και της εκτεταμένης μεταρρύθμισης της διαδικασίας αδειοδότησης για νέες ΑΠΕ (μέτρο 16860): Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Ανάλυση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας, SWD(2021)155 final.

σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας· πρόκειται για μια δανειακή διευκόλυνση¹⁶ που στοχεύει, μεταξύ άλλων, σε δραστηριότητες σχετικές με το κλίμα σε επιλεγμένο αριθμό τομέων παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων ενεργειακών συστημάτων. Οι υπόλοιπες δαπάνες για το σύνολο του προγράμματος εγκατάστασης πρόκειται να καλυφθούν από το επενδυτικό σχέδιο της ΔΕΔΔΗΕ.

Η έμμεση απόκριση ζήτησης και οι συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης δεν εφαρμόζονται επί του παρόντος.

Τα σχέδια περιλαμβάνουν μεταρρύθμιση με στόχο την ανάπτυξη πλατφόρμας συνεργασίας για τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής έως τον Ιούλιο του 2024, η οποία θα διευκολύνει τον συντονισμό των ζητημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση της συμφόρησης και την εξισορρόπηση του συστήματος.

Αποθήκευση

Στο σχέδιο διαπιστώνεται ότι η ανάπτυξη της αποθήκευσης είναι στρατηγικής σημασίας και προβλέπονται σημαντικές επενδύσεις στην τεχνολογία άντλησης-ταμίευσης νερού και τους συσσωρευτές. Έχουν εκδοθεί άδειες αποθήκευσης που αντιστοιχούν σε περίπου 10 GW. Οι μονάδες άντλησης-ταμίευσης νερού συμμετέχουν ήδη στις αγορές επόμενης ημέρας, στις ενδοημερήσιες αγορές και στις αγορές εξισορρόπησης.

Με γνώμονα κυρίως την ανάπτυξη των συσσωρευτών, το κανονιστικό πλαίσιο για τη συμμετοχή της αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική αγορά βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της ανάπτυξης με σκοπό τη διευκόλυνση της αδειοδότησης, της σύνδεσης και της λειτουργίας τεχνολογιών αποθήκευσης. Το προσαρμοσμένο κανονιστικό πλαίσιο, η τεχνική αναβάθμιση των συστημάτων και των διαδικασιών, ώστε να καταστεί δυνατή η συμμετοχή της αποθήκευσης στις αγορές χονδρικής έχουν προγραμματιστεί να ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2022.

Εξάλλου, στο πλαίσιο του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται επίσης ειδικό καθεστώς στήριξης των επενδύσεων, ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη νέων εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διαδικασίας υποβολής προσφορών. Σε αυτό περιλαμβάνεται η στήριξη της ανάπτυξης μεγάλης άντλησης-ταμίευσης νερού συνολικής ισχύος 1 380 MW κατ' ανώτατο όριο, η οποία θα τεθεί σε λειτουργία έως το τέλος του 2025¹⁷.

5. Αγορές λιανικής και ρυθμιζόμενες τιμές

Η αγορά λιανικής στην Ελλάδα είναι ανοικτή στον ανταγωνισμό. Οι ανεξάρτητοι προμηθευτές (26 το 2020) κατέχουν το 36 % της αγοράς λιανικής (χωρίς να υπολογίζεται ο

---

¹⁶ Επένδυση: Δανειακή διευκόλυνση (μέτρο 16980). Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Ανάλυση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας, SWD(2021)155 final.

¹⁷ Στήριξη της εγκατάστασης συστημάτων αποθήκευσης για την ενίσχυση της διεύθυνσης ΑΠΕ, επιμέρους μέτρο 16926, Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Ανάλυση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας, SWD(2021)155 final.

κλάδος παραγωγής υψηλής τάσης όπου ο κατεστημένος φορέας ΔΕΗ κατέχει το 96 % του μεριδίου αγοράς)· δραστηριοποιούνται κυρίως στο επίπεδο μέσης τάσης με μερίδιο αγοράς 61 % και είναι λιγότερο αναπτυγμένοι σε νοικοκυριά χαμηλής τάσης με μερίδιο 21 %. Η Ελλάδα θεωρεί ότι ο αριθμός των πελατών που αλλάζουν προμηθευτές είναι σημαντικός και αυξανόμενος, με ποσοστό 7,8 % του συνόλου των πελατών να είναι συνδεδεμένο με χαμηλή και μεσαία τάση το 2020.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας¹⁸ [στο εξής: οδηγία (ΕΕ) 2019/944], οι προμηθευτές είναι ελεύθεροι να καθορίζουν τις τιμές στις οποίες παρέχουν ηλεκτρική ενέργεια στους πελάτες. Οι δημόσιες παρεμβάσεις για τον καθορισμό των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας σε ενεργειακά φτωχούς ή ευάλωτους οικιακούς πελάτες μπορούν να εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Στο σχέδιο διευκρινίζεται ότι ένα σύστημα κοινωνικού τιμολογίου εφαρμόζεται για την προστασία ευάλωτων καταναλωτών από την ενεργειακή φτώχεια, το οποίο περιορίζεται στα νοικοκυριά και δεν συνιστά ρυθμιζόμενη τιμή σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944. Ένα σύστημα καθολικής υπηρεσίας, που θεσπίστηκε πριν από μια δεκαετία, λειτουργεί ως έσχατη λύση για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε καταναλωτές που αποφεύγουν οι προμηθευτές, και εφαρμόζεται σε νοικοκυριά και μικρούς εμπορικούς πελάτες (συνδεδεμένους με δίκτυο χαμηλής τάσης και έως 25 kV).

Δεδομένης της τάσης στο ελληνικό μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας (σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη και ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), η Ελλάδα θεωρεί ότι ο ανταγωνισμός στην αγορά θα εξαρτάται όλο και περισσότερο από την πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Ως εκ τούτου, οι ελληνικές αρχές σκοπεύουν να διευκολύνουν τις διμερείς συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποκλειστικά για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (ΑΠΕ-ΣΑΕ). Τα παραπάνω περιγράφονται λεπτομερώς στο τμήμα Π.1.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Όπως προαναφέρθηκε, στην παρούσα γνώμη η Επιτροπή διατυπώνει τις απόψεις της σχετικά με τα προτεινόμενα μέτρα στο σχέδιο εφαρμογής. Ως γενική παρατήρηση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα μέτρα που ουσιαστικά επιβεβαιώνουν ότι η Ελλάδα συμμορφώνεται ή θα συμμορφωθεί με τους κανόνες σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ θα συμβάλουν προφανώς στην αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς που συνιστούν ζητήματα σχετικά με την επάρκεια. Ωστόσο, πολλά θα εξαρτηθούν από τον τρόπο και την εφαρμογή των μέτρων, καθώς και από το αν εφαρμόζονται εγκαίρως.

---

¹⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εφαρμοστούν μέτρα που διασφαλίζουν ότι τα σήματα της αγοράς δεν στρεβλώνονται και ότι οι τιμές αντικατοπτρίζουν επαρκώς τη σπανιότητα, προκειμένου να προωθηθούν οι επενδύσεις για την επίτευξη της ασφάλειας του εφοδιασμού.

1. Γενικοί όροι της αγοράς χονδρικής

Όροι της αγοράς χονδρικής

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με τις ριζικές μεταρρυθμίσεις που ανέλαβε πρόσφατα η Ελλάδα από τον Νοέμβριο του 2020 για την εφαρμογή του μοντέλου στόχου για τις αγορές χονδρικής.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις δεσμεύσεις της Ελλάδας στην υπόθεση παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας AT.38700 να αντιμετωπίσει την ανισότητα των ευκαιριών όσον αφορά την αποκλειστική πρόσβαση της ΔΕΗ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Η εξέλιξη της εν λόγω υπόθεσης παρακολουθείται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας που εφαρμόζεται στην Ελλάδα¹⁹. Η Επιτροπή σημειώνει περαιτέρω ότι τα διορθωτικά μέτρα θα ενισχύσουν την ικανότητα των ανταγωνιστών της ΔΕΗ να προμηθεύονται χονδρική ηλεκτρική ενέργεια στην προθεσμιακή αγορά και να αντισταθμίζουν την αστάθεια των τιμών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αναμένεται στη συνέχεια να ενισχυθεί η ικανότητα άλλων εμπόρων λιανικής να ανταγωνίζονται τη ΔΕΗ.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την προτεινόμενη μεταρρύθμιση για τη διευκόλυνση των συμβάσεων ΑΠΕ-ΣΑΕ.

Όσον αφορά τη δημόσια παρέμβαση για τη δημιουργία ειδικής πλατφόρμας διαπραγμάτευσης, η Επιτροπή συνιστά να αξιολογηθεί περαιτέρω αν και πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες πλατφόρμες προθεσμιακών συναλλαγών στο πλαίσιο αυτό. Ειδικότερα, θα πρέπει να παρακολουθείται η επίδραση στη ρευστότητα στην προθεσμιακή αγορά και την αγορά επόμενης ημέρας, καθώς και η ανάπτυξη χρηματοπιστωτικών προϊόντων με βάση την αγορά ΑΠΕ-ΣΑΕ.

Ο σχεδιασμός των ΣΑΕ θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς, και η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να λάβει υπόψη την άποψη των συμμετεχόντων στην αγορά κατά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης.

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου μέτρου για την παρακολούθηση της αγοράς, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παρακολουθεί τις επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τη συγκέντρωση της αγοράς στους διάφορους τομείς, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη θέση της κατεστημένης επιχείρησης (ΔΕΗ) και άλλων κάθετα ολοκληρωμένων επιχειρήσεων στην αγορά των ΑΠΕ-ΣΑΕ, και λαμβάνοντας μέτρα για την αποφυγή καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης, εάν χρειαστεί.

¹⁹ Βλ. [Έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα](#), Σεπτέμβριος 2021, σελίδα 11.

Όσον αφορά τις πτυχές της κρατικής χρηματοδοτικής στήριξης, η Ελλάδα θα πρέπει να ακολουθήσει τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον ορισμό της επιλέξιμης ενεργοβόρας βιομηχανίας και στην εξασφάλιση πτυχών που δεν εισάγουν διακρίσεις για τους εμπόρους λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας.

Προθεσμιακή αγορά

Η Επιτροπή επισημαίνει τη μάλλον χαμηλή ρευστότητα στην προθεσμιακή αγορά και υπενθυμίζει τη σημασία των προθεσμιακών αγορών με ρευστότητα, ιδίως για την αντιστάθμιση της αστάθειας των τιμών και τη συλλογή ενδείξεων σχετικά με τις τάσεις των τιμών χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας. Η αύξηση της προθεσμιακής ρευστότητας θα ενισχύσει τις δυνατότητες αντιστάθμισης του κινδύνου όλων των συμμετεχόντων στην αγορά, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό.

Η Επιτροπή σημειώνει τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με την ενίσχυση της πλατφόρμας προθεσμιακών συναλλαγών και την ανάπτυξη εξατομικευμένων προϊόντων, και καλεί την Ελλάδα να παρακολουθεί την ανάπτυξη των εργαλείων αντιστάθμισης κινδύνων για τους συμμετέχοντες στην αγορά και τη ρευστότητα στην προθεσμιακή αγορά.

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι τα διορθωτικά μέτρα στην υπόθεση παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας ΑΤ.38700 θα αυξήσουν τις ποσότητες χονδρικής ηλεκτρικής ενέργειας που είναι διαθέσιμες στην ελληνική προθεσμιακή αγορά και θα επιτρέψουν στους συμμετέχοντες στην αγορά να αντισταθμίζουν καλύτερα την αστάθεια των τιμών.

Επιπλέον, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς στα διάφορα σύνορα και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της διαζωνικής δυναμικότητας.

Ανώτατα όρια τιμών — αγορές επόμενης ημέρας και ενδοημερήσιες αγορές

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, δεν υπάρχουν ανώτατα όρια τιμών για τις αγορές επόμενης ημέρας στην Ελλάδα εκτός από τις εναρμονισμένες μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για την ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής. Η Επιτροπή σημειώνει τα ανώτατα όρια τιμών που εφαρμόζονται στις ενδοημερήσιες αγορές και την αναμενόμενη ευθυγράμμισή τους με τις μέγιστες και ελάχιστες τιμές εκκαθάρισης για την ενδοημερήσια αγορά σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής κατά τον χρόνο της εφαρμογής των CRIDA. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την επιτυχή δρομολόγηση των CRIDA με την Ιταλία στις 21 Σεπτεμβρίου 2021 και καλεί την Ελλάδα να ευθυγραμμίσει αμέσως τα προαναφερθέντα όρια, εάν δεν το έχει πράξει ακόμη, με τη δρομολόγηση των CRIDA.

Επόμενη ημέρα

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με τα επίπεδα ρευστότητας στην αγορά επόμενης ημέρας και τις προσπάθειες που πραγματοποιούνται για την περιφερειακή ολοκλήρωση. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα άρθρα 3 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 θεσπίζουν αυστηρούς κανόνες όσον αφορά τη λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας.

Ειδικότερα, οι τιμές διαμορφώνονται με βάση τη ζήτηση και την προσφορά, ενώ οι κανόνες της αγοράς θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ελεύθερη διαμόρφωση των τιμών.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ελληνικές αρχές θα εξετάσουν το ενδεχόμενο άρσης του μέτρου περιορισμού των συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο διμερών προθεσμιακών συμβάσεων που εφαρμόζεται επί του παρόντος με σκοπό τη διατήρηση της ρευστότητας την επόμενη ημέρα και την αποφυγή της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από μία ή περισσότερες κάθεται ολοκληρωμένες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να αξιολογεί προσεκτικά και να παρακολουθεί τη συγκέντρωση της αγοράς, την πιθανή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης και τις επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στην αγορά λιανικής, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις.

Η Επιτροπή επισημαίνει το προτεινόμενο πιθανό μέτρο που επιτρέπει σύνθετες μορφές προσφορών στην αγορά επόμενης ημέρας, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες στην αγορά να ελαχιστοποιήσουν περαιτέρω την έκθεση σε υψηλές αποκλίσεις ενέργειας εξισορρόπησης. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω προϊόντα εναρμονίζονται με άλλα σύνθετα προϊόντα που καλύπτονται ήδη από τον αλγόριθμο Eurhemia, ο οποίος χρησιμοποιείται στην ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας²⁰, και χρησιμοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη. Οποιαδήποτε εξέταση νέων προϊόντων εξαρτάται από τον πανευρωπαϊκό αλγόριθμο σύζευξης των αγορών και δεν μπορεί να υιοθετηθεί μονομερώς από την Ελλάδα. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να συζητήσει περαιτέρω με τα αρμόδια μέρη στο σχέδιο ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας.

Επιπλέον, το σχέδιο αναφέρει ότι οι προσφορές που υποβλήθηκαν από τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής συνιστούν, ευρύτερα και από το Νοέμβριο του 2020, απλές προσφορές. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να διερευνήσει έως τα τέλη Σεπτεμβρίου 2022 τους λόγους για τους οποίους οι συμμετέχοντες στην αγορά δεν χρησιμοποιούν περαιτέρω ομαδικές προσφορές, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν τον πρώτο τρόπο για να λαμβάνονται υπόψη τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μονάδων και να ελαχιστοποιείται η έκθεση σε υψηλές αποκλίσεις ενέργειας εξισορρόπησης. Εναλλακτικά, η Ελλάδα μπορεί να προτείνει άλλο χρονοδιάγραμμα στο τελικό της σχέδιο, εξηγώντας τους σχετικούς λόγους.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει το μέτρο για την αξιολόγηση της πιθανής υλοποίησης της υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου, σύμφωνα με τη δέσμευση που αναλήφθηκε στο τεχνικό μνημόνιο συνεννόησης του 2018²¹ και καλεί την Ελλάδα να προσδιορίσει στο τελικό της σχέδιο χρονοδιάγραμμα για την εν λόγω αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένης δημόσιας

²⁰ Απόφαση του ACER 37/2020 σχετικά με τα προϊόντα που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στην ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας.

²¹ Ελλάδα: Τεχνικό μνημόνιο συνεννόησης που συνοδεύει το ΜΣ του προγράμματος του ΕΜΣ — [draft tmu 4th review to eg 2018.06.20.pdf \(europa.eu\)](#)— σ. 38 «Η ΡΑΕ θα αξιολογήσει σε εύθετο χρόνο την εξέλιξη της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τις επιπτώσεις των υπό εφαρμογή διαρθρωτικών μέτρων με σκοπό τη μετάβαση στη διαδικασία υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου για όλες τις μονάδες, όταν η αγορά είναι ώριμη και μειωθεί το αποτέλεσμα του χαρτοφυλακίου του κατεστημένου φορέα».

διαβούλευσης. Μέρος της αξιολόγησης θα πρέπει να αποτελούν οι επιπτώσεις στη ρευστότητα και τον ανταγωνισμό.

Ενδοημερήσια

Η ελληνική ενδοημερήσια αγορά χαρακτηρίζεται από χαμηλή ρευστότητα.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με τα προτεινόμενα μέτρα που επιτρέπουν την περαιτέρω περιφερειακή ολοκλήρωση και τονίζει ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ένταξη στην πλατφόρμα XBID.

Η Επιτροπή, ωστόσο, εκφράζει την ικανοποίησή της για την εφαρμογή των CRIDA με την Ιταλία, η οποία άρχισε στις 22 Σεπτεμβρίου 2021, και καλεί την Ελλάδα να μελετήσει από κοινού με τα άλλα αρμόδια μέρη τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ελαχιστοποιηθεί περαιτέρω η διάρκεια της διακοπής της λειτουργίας της πλατφόρμας XBID που απαιτείται για να καταστεί δυνατή η λειτουργία των CRIDA, σύμφωνα με το άρθρο 63 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει την πρωτοβουλία για την έναρξη ενδοημερήσιων δημοπρασιών για δικαιώματα διασυνοριακής μεταφοράς με σύνορα ζωνών προσφοράς εκτός ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2022.

Ωστόσο, η Επιτροπή τονίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 και το άρθρο 2 παράγραφος 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η αγορά επόμενης ημέρας και η ενδοημερήσια αγορά δεν εισάγουν διακρίσεις για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των εμπόρων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να διασφαλίσει ότι οι έμποροι (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν κατέχουν στοιχεία ενεργητικού) μπορούν να συμμετέχουν στην αγορά επόμενης ημέρας και την ενδοημερήσια αγορά χωρίς διακρίσεις. Όσον αφορά ειδικότερα τις ενδοημερήσιες συναλλαγές, οι έμποροι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε CRIDA και XBID, επιπλέον του προτεινόμενου μέτρου, ώστε να καθίσταται δυνατή η συμμετοχή τους μέσω διασυνοριακών δημοπρασιών δυναμικότητας με σύνορα ζωνών προσφοράς εκτός ΕΕ.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα μέτρα που προτείνονται για την περαιτέρω περιφερειακή ολοκλήρωση, τη συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης και την αποθήκευση στην αγορά εξισορρόπησης, καθώς και την πλήρη ευθύνη για την εξισορρόπηση όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αναμένεται να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ενδοημερήσια ρευστότητα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παρακολουθεί τις εν λόγω επιπτώσεις και να επαναξιολογεί τα μέτρα, εάν χρειαστεί.

Παρακολούθηση

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τον νέο μηχανισμό παρακολούθησης και εποπτείας της αγοράς που έχει σχεδιάσει επί του παρόντος η ΡΑΕ²² και τονίζει την καίρια σημασία που έχει η παρακολούθηση της ανάπτυξης της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των

---

²² Πρόκειται για μέρος ορόσημου προς επίτευξη έως τα μέσα του 2022 στο πλαίσιο του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (μέτρο 16860).

αγορών χονδρικής και λιανικής, και η αντιμετώπιση (όχι αποκλειστικά) της ρευστότητας, της ισχύος στην αγορά, της συγκέντρωσης της αγοράς, της μη διακριτικής μεταχείρισης και της αποδοτικότητας.

Η παρακολούθηση θα πρέπει να συμβάλλει στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης στη λειτουργία της αγοράς, να δίνει ένα σαφές μήνυμα σχετικά με το πλαίσιο και τους κανόνες που ισχύουν για τους συμμετέχοντες στην αγορά και να επιτρέπει, σε περίπτωση που χρειάζεται, την ανάληψη κατάλληλης δράσης.

2. Αγορές εξισορρόπησης

Όρια τιμών

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, δεν υπάρχει ούτε ανώτατο ούτε ελάχιστο όριο στη χονδρική τιμή ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο να ισχύει για την υποβολή προσφορών και την εκκαθάριση σε όλα τα χρονικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των τιμών ενέργειας εξισορρόπησης και ανισορροπίας, με την επιφύλαξη των τεχνικών ορίων τιμών που ενδέχεται να εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι εξακολουθούν να εφαρμόζονται περιορισμοί στις τιμές.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με το προτεινόμενο μέτρο για την άρση της μέγιστης τιμής προσφοράς δυναμικότητας εξισορρόπησης από 3 000 EUR/MW/ώρα σε 9 999 EUR/MW/ώρα μόλις δρομολογηθούν οι CRIDA, σύμφωνα με το τεχνικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο ενδοημερήσιο χρονικό πλαίσιο. Η Επιτροπή υπενθυμίζει σχετικά την απόφαση²³ του ACER και προτείνει να εξεταστούν μηχανισμοί προσαρμογής των τιμών σε περίπτωση που επιτευχθεί το όριο. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να επιβεβαιώσει ότι η εν λόγω μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε με τη δρομολόγηση των CRIDA στις 22 Σεπτεμβρίου 2021.

Η Επιτροπή επισημαίνει το προτεινόμενο μέτρο για την άρση της μέγιστης τιμής προσφοράς ενέργειας εξισορρόπησης με σταδιακή προσέγγιση, από $[-4\ 240\ \text{EUR} + \text{MWh}, +4\ 240/\text{MWh}]$ σε, πρώτον, $[-9\ 999, +9\ 999]\ \text{EUR/MWh}$ μόλις δρομολογηθούν οι CRIDA ή η Ελλάδα ενταχθεί στην πλατφόρμα XBID, και, δεύτερον, σε $[-99\ 999, +99\ 999]\ \text{EUR/MWh}$ όταν η Ελλάδα ενταχθεί στις πλατφόρμες MARI ή PICASSO. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να επιβεβαιώσει ότι η εν λόγω μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε με τη δρομολόγηση των CRIDA στις 22 Σεπτεμβρίου 2021 και καλεί την Ελλάδα να επανεξετάσει στο τελικό της σχέδιο το χρονοδιάγραμμα για την εναρμόνιση των εν λόγω ορίων τιμών με τα όρια που καθορίζονται στην αντίστοιχη απόφαση του ACER²⁴ το συντομότερο δυνατόν.

²³ Απόφαση του ACER αριθ. 11/2020 σχετικά με τη μεθοδολογία για τον κατάλογο τυποποιημένων προϊόντων δυναμικότητας εξισορρόπησης για εφεδρείες αποκατάστασης και εφεδρείες αντικατάστασης συχνότητας.

²⁴ Απόφαση του ACER αριθ. 01/2020 σχετικά με τη μεθοδολογία προσδιορισμού των τιμών της ενέργειας εξισορρόπησης, που προκύπτει από την ενεργοποίηση προσφορών ενέργειας εξισορρόπησης.

Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ΡΑΕ θα αξιολογήσει την κατάργηση της πρόσθετης προσωρινής κατώτατης τιμής προσφοράς ενέργειας εξισορρόπησης ύψους 0 EUR/MWh, η οποία ορίστηκε αρχικά για τον μετριασμό της ισχύος της αγοράς στο πλαίσιο ενεργειών ανακατανομής. Στο σχέδιο διευκρινίζεται ότι η άρση του εν λόγω περιορισμού των τιμών θα είναι δυνατή μόλις ολοκληρωθούν οι εργασίες ενίσχυσης στην περιοχή της Πελοποννήσου και επισημανθούν δεόντως οι προσφορές εξισορρόπησης που χρησιμοποιούνται για την ανακατανομή και δεν επηρεάζουν πλέον τις τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά το προτεινόμενο μέτρο που διασφαλίζει ότι οι προσφορές που γίνονται δεκτές για σκοπούς που δεν σχετίζονται με την ενεργειακή εξισορρόπηση (π.χ. ανακατανομή ή για έλεγχο τάσης) επισημαίνονται δεόντως ώστε να μην προσμετρώνται στην τιμή ανισορροπίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943· η Επιτροπή ζητεί την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου το αργότερο εντός του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος. Η λογιστική καταγραφή όγκων και κόστους που σχετίζονται με τις προσφορές που γίνονται δεκτές για σκοπούς πλην της ενέργειας εξισορρόπησης θα πρέπει να καθορίζεται δεόντως και να απομονώνεται από τον ΔΣΜ.

Μολονότι η Επιτροπή αναγνωρίζει τα διαρθρωτικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να άρει το κατώτατο όριο τιμής ενέργειας εξισορρόπησης ύψους 0 EUR/MWh μόλις εφαρμοστεί η κατάλληλη επισήμανση των προσφορών που έγιναν δεκτές για σκοπούς πλην της εξισορρόπησης (έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2021 σύμφωνα με το σχέδιο).

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι τα μέτρα που επιτρέπουν και βάσει των οποίων παρακολουθείται ο θεμιτός ανταγωνισμός και, ειδικότερα, η συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης στην αγορά εξισορρόπησης θα πρέπει να στηρίζουν περαιτέρω τις ορθές τιμές εξισορρόπησης.

Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παρακολουθεί προσεκτικά την εξέλιξη της αγοράς εξισορρόπησης, την ανάπτυξη του ανταγωνισμού και κάθε πιθανή περαιτέρω χρήση της ισχύος της αγοράς.

Προϊόντα, προμήθεια και ενεργοποίηση

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η ΑΔΜΗΕ χρησιμοποιεί τυποποιημένα προϊόντα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής, και υπενθυμίζει ότι η χρήση συγκεκριμένων προϊόντων θα πρέπει να περιορίζεται για περιπτώσεις όπου η διατρέχει αποδεδειγμένο κίνδυνο η ασφάλεια της λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι απαιτήσεις για τις ποσότητες ΕΑΣ που υπολογίστηκαν από την ΑΔΜΗΕ και αναφέρονται στο σχέδιο είναι υψηλές, και καλεί την Ελλάδα να προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση με συγκρίσιμα συστήματα εντός των κρατών μελών της ΕΕ και, εάν χρειαστεί, να προσαρμόσει τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των εν λόγω ποσοτήτων, ώστε να εξασφαλιστεί ένα υγιές επίπεδο εφεδρειών. Ειδικότερα, η Επιτροπή τονίζει ότι ο

προσδιορισμός του μεγέθους των προϊόντων ΕΑΣ πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 157 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1485 της Επιτροπής, της 2ας Αυγούστου 2017, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για τη λειτουργία του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας [στο εξής: κανονισμός (ΕΕ) 2017/1485 της Επιτροπής].

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ποσότητες ΕΔΣ θα πρέπει να προκύπτουν από τον υπολογισμό όλων των ΔΣΜ σύμφωνα με το άρθρο 153 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1485 της Επιτροπής.

Επιπλέον, παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των χρονοδιαγραμμάτων της αγοράς επόμενης ημέρας και των χρονοδιαγραμμάτων της διαδικασίας ενοποιημένου προγραμματισμού, με αποτέλεσμα μεγάλες ποσότητες ενεργοποιημένης ενέργειας εξισορρόπησης, οι οποίες φαίνεται να υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παρακολουθεί τις ποσότητες που ενεργοποιούνται για την εξισορρόπηση της ανόδου και της καθόδου και να προσδιορίσει περαιτέρω τους όγκους πιθανών αντίρροπων ενεργοποιήσεων (ταυτόχρονη ενεργοποίηση ενέργειας εξισορρόπησης ανόδου και καθόδου), γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε πληθωρισμό της ποσότητας και του κόστους της ενέργειας εξισορρόπησης, χωρίς όφελος για τη λειτουργία του συστήματος. Βάσει των ανωτέρω, μπορεί να προταθεί βελτίωση του αλγόριθμου που χρησιμοποιείται από την ΑΔΜΗΕ για την ενεργοποίηση προσφορών ενέργειας εξισορρόπησης ή διορθωτικών μέτρων.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση θέσπισης χωριστών δημοπρασιών επόμενης ημέρας για την προμήθεια δυναμικότητας εξισορρόπησης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, σύμφωνα με το οποίο η προμήθεια δυναμικότητας εξισορρόπησης πρέπει να βασίζεται σε πρωτογενή αγορά. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι πλειστηριασμοί αυτοί θα πρέπει να διασφαλίζουν την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και να καθιστούν εφικτή τη συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων στην αγορά. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να παράσχει στο τελικό της σχέδιο χρονοδιάγραμμα για το μέτρο αυτό.

Συμπληρωματικά προς τα μέτρα που περιγράφηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή υπενθυμίζει το προτεινόμενο μέτρο για την αξιολόγηση της υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου και της περαιτέρω μορφής των προϊόντων (που αναφέρονται στο τμήμα III.1), το οποίο επιτρέπει στους συμμετέχοντες στην αγορά να προβλέπουν προδραστικά τις ανάγκες της αγοράς εξισορρόπησης, ελαχιστοποιώντας την έκθεσή τους σε ανισορροπίες και αντίστοιχα κόστη.

Τέλος, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι στα μέτρα προτείνεται η αξιολόγηση ενός μοντέλου αποκεντρωμένου προγραμματισμού και καλεί την Ελλάδα να προτείνει χρονοδιάγραμμα για την εν λόγω αξιολόγηση στο τελικό της σχέδιο.

Ρευστότητα και ανταγωνισμός

Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι καίριας σημασίας να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στο χρονικό πλαίσιο εξισορρόπησης, ιδίως με την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Καλεί την Ελλάδα να λάβει μέτρα που θα επιτρέπουν τη χωρίς διακρίσεις συμμετοχή όλων των τεχνολογιών, όπως οι ανανεώσιμες

πηγές ενέργειας, η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση. Η αύξηση του ανταγωνισμού θα διευκολύνει τη μετάβαση σε άλλες απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις, όπως η κατάργηση των ανώτατων ορίων των τιμών εξισορρόπησης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συμμετοχή της απόκρισης ζήτησης, της αποθήκευσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (με δυνατότητα κατανομής και χαρτοφυλακίου) στην εξισορρόπηση. Ειδικότερα, θα πρέπει να αξιοποιηθεί το δυναμικό των κατανεμημένων πόρων είτε άμεσα είτε σωρευτικά.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η πλήρης ευθύνη εξισορρόπησης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο πλαίσιο της πριμοδότησης της τιμής τροφοδοσίας από τον Μάρτιο του 2022 θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά είναι υπεύθυνοι για τις ανισορροπίες που προκαλούν στο σύστημα, εκτός εάν έχει χορηγηθεί παρέκκλιση από τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη μπορούν, με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ, να παρέχουν κίνητρα στους συμμετέχοντες στην αγορά που εξαιρούνται εν όλω ή εν μέρει από την ευθύνη εξισορρόπησης ώστε να αναλάβουν την πλήρη ευθύνη εξισορρόπησης.

Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση

Η Επιτροπή σημειώνει την πρόθεση της Ελλάδας να ενταχθεί το 2024 στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης από εφεδρείες αποκατάστασης συχνότητας με χειροκίνητη ενεργοποίηση (MARI) και στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης από εφεδρείες αποκατάστασης συχνότητας με αυτόματη ενεργοποίηση (PICASSO), σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής. Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το γεγονός ότι χρησιμοποιείται ο μέγιστος δυνατός χρόνος για παρέκκλιση και καλεί την Ελλάδα να επιταχύνει τις ενέργειες για την ένταξή της στο συντομότερο δυνατόν στις πλατφόρμες MARI και PICASSO.

Εκκαθάριση ανισορροπιών

Όσον αφορά τα μέτρα εκκαθάρισης ανισορροπιών, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την καθιέρωση περιόδου εκκαθάρισης ανισορροπιών 15 λεπτών, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

Ωστόσο, οι ενδείξεις των τιμών μπορεί να αποδυναμωθούν, διότι η τιμολόγηση των ανισορροπιών δεν βασίζεται σε οριακές τιμές, αλλά σε μέσες σταθμισμένες τιμές. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να αξιολογήσει τις επιπτώσεις της θέσπισης τιμολόγησης με βάση το οριακό κόστος για τις ανισορροπίες.

Υπηρεσία τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις απόψεις των ελληνικών αρχών σχετικά με την υπηρεσία τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας. Το άρθρο 44 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής περιγράφει έναν πρόσθετο μηχανισμό εκκαθάρισης, διαφορετικό από την εκκαθάριση ανισορροπιών, για την εκκαθάριση των δαπανών προμήθειας της δυναμικότητας εξισορρόπησης, των διοικητικών δαπανών και άλλων δαπανών που σχετίζονται με την εξισορρόπηση, ο οποίος είναι εφικτός κατά προτίμηση με την εισαγωγή υπηρεσίας τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης υπηρεσίας τιμολόγησης της έλλειψης ενέργειας το συντομότερο

δυνατόν, αλλά όχι αργότερα από την 31η Δεκεμβρίου 2022. Εναλλακτικά, η Ελλάδα θα πρέπει να ορίσει άλλο χρονοδιάγραμμα στο τελικό της σχέδιο, εξηγώντας, μεταξύ άλλων, τους λόγους για τους οποίους το επιλεγέν χρονοδιάγραμμα θα είναι καταλληλότερο.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, όταν εφαρμόζεται υπηρεσία τιμολόγησης ελλείψεων, είναι σημαντικό ο εν λόγω μηχανισμός να είναι καλά σχεδιασμένος έτσι ώστε όχι μόνο να παρέχει κίνητρα για βραχυπρόθεσμη ευελιξία, αλλά και να στέλνει κατάλληλα μηνύματα για επενδύσεις με σκοπό τη διατήρηση της επάρκειας του συστήματος. Η Ελλάδα καλείται να εξετάσει αν η προσαύξηση τιμής που δημιουργεί η αναφερόμενη υπηρεσία σε περιόδους σπανιότητας θα πρέπει να ισχύει όχι μόνο για τα υπεύθυνα για την εξισορρόπηση μέρη, αλλά και για τους παρόχους υπηρεσιών εξισορρόπησης που παρέχουν ενέργεια εξισορρόπησης στον ΔΣΜ. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι η υπηρεσία τιμολόγησης σπανιότητας θα πρέπει να ενεργοποιείται από τη σπανιότητα των εφεδρειών στο σύστημα και θα πρέπει να βαθμονομηθεί ώστε να αυξάνει τις τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης στην αξία απώλειας φορτίου, όταν εξαντλούνται οι εφεδρείες του συστήματος. Γενικά, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο σύστασης της εν λόγω υπηρεσίας ανεξάρτητα από το αν έχει θεσπιστεί μηχανισμός αμοιβής της δυναμικότητας.

3. Δυναμικότητα διασύνδεσης και διασυνοριακό εμπόριο

Στόχοι διασύνδεσης

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμευση της Ελλάδας να επενδύσει στην ενίσχυση της δυναμικότητας διασύνδεσης.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την έναρξη εφαρμογής της κοινής μεθοδολογίας υπολογισμού δυναμικότητας επόμενης ημέρας, με εφαρμογή της συντονισμένης προσέγγισης καθαρής δυναμικότητας μεταφοράς στην περιφέρεια υπολογισμού δυναμικότητας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει σχέδιο δράσης και αναμένει να συμμορφωθεί από το 2022 με τον στόχο του 70 % που ορίζεται στο άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 για ένα ελάχιστο διαθέσιμο περιθώριο δυναμικότητας για διαζωνικό εμπόριο (στο εξής: MACZT), μετά την παρέκκλιση που ζήτησε η ΑΔΜΗΕ σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τα προτεινόμενα μέτρα και τις προσπάθειες για τη σύναψη περιφερειακής συμφωνίας για τη συνεκτίμηση των ροών τρίτων χωρών (από την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία, τη Σερβία και την Τουρκία) στον υπολογισμό της δυναμικότητας. Η Επιτροπή τονίζει ότι μια τέτοιου είδους συμφωνία θα πρέπει να αναγνωριστεί από όλες τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές της οικείας περιφέρειας υπολογισμού δυναμικότητας. Με μια συμφωνία, οι ροές από τρίτες χώρες θα μπορούσαν να καταλογιστούν στον στόχο του 70 % για τη δυναμικότητα που είναι διαθέσιμη για το διασυνοριακό εμπόριο. Η τελική συμφωνία θα πρέπει να συνάδει με τις αρχές και τους κανόνες υπολογισμού δυναμικότητας της ΕΕ, και να καλύπτει τουλάχιστον τα εξής:

- συνεκτίμηση των εσωτερικών περιορισμών τρίτων χωρών για τον υπολογισμό της δυναμικότητας εντός της ΕΕ·

- συνεκτίμηση των εσωτερικών περιορισμών της ΕΕ για τον υπολογισμό της δυναμικότητας στα σύνορα με τρίτη χώρα²⁵
- επιμερισμό του κόστους των διορθωτικών ενεργειών.

Η Επιτροπή τονίζει ότι, σύμφωνα με τη σύσταση του ACER²⁵ δυνάμει του άρθρου 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, το MACZT θα πρέπει, καταρχήν, να παρακολουθείται σε όλα τα στοιχεία κρίσιμης σημασίας του δικτύου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της δυναμικότητας και όχι στο μοναδικό περιοριστικό στοιχείο. Η εν λόγω παρακολούθηση θα πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το αν ο υπολογισμός δυναμικότητας εφαρμόζει τη βασιζόμενη στη ροή ή τη συντονισμένη προσέγγιση καθαρής δυναμικότητας μεταφοράς (στο εξής: NTC). Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μεθοδολογίες για την επίτευξη του εν λόγω στόχου δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί και υπογραμμίζει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να κινηθεί το συντομότερο δυνατόν προς την κατεύθυνση της παρακολούθησης όλων των στοιχείων κρίσιμης σημασίας του δικτύου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό δυναμικότητας.

Σύζευξη αγορών

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τις προσπάθειες της Ελλάδας να συνδέσει τις αγορές της με τα γειτονικά κράτη μέλη σύμφωνα με τις προτεραιότητες που έχει θέσει η Επιτροπή. Αναμένεται ότι δεν θα υπάρξουν περαιτέρω καθυστερήσεις για τη σύζευξη της ενδοημερήσιας αγοράς της Ελλάδας μέσω της ενιαίας ενδοημερήσιας σύζευξης.

Επιπλέον, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τα έργα σύζευξης της αγοράς που είναι σε εξέλιξη με γειτονικές χώρες που δεν είναι κράτη μέλη της ΕΕ.

4. Απόκριση από την πλευρά της ζήτησης, αποθήκευση και αυτοκατανάλωση

Απόκριση από την πλευρά της ζήτησης

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τα προτεινόμενα μέτρα για την ανάπτυξη της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης μέσω της πλήρους συμμετοχής στην αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να επιτρέψει τη συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης στην ελληνική αγορά εξισορρόπησης, αρχής γενομένης από την χΕΑΣ τον Φεβρουάριο του 2022, όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο. Ωστόσο, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η εν λόγω ενέργεια θα εξακολουθήσει να αποτελεί πιλοτικό στάδιο και καλεί την Ελλάδα να καθορίσει ήδη τις προϋποθέσεις και να παράσχει στο τελικό της σχέδιο χρονοδιάγραμμα για βιώσιμη λύση, καθιστώντας δυνατή την απόκριση από την πλευρά της ζήτησης στις αγορές εξισορρόπησης, απευθείας ή μέσω φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να εξετάσει τη συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης σε μια αΕΑΣ το αργότερο έως τον Σεπτέμβριο του 2022.

Επιπλέον, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι επί του παρόντος δεν υπάρχει δυνατότητα ρητής απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης για συμμετοχή στην αγορά επόμενης ημέρας και την

²⁵ Σύσταση του ACER αριθ. 01/2019 σχετικά με την εφαρμογή του ελάχιστου περιθωρίου για το διαζωνικό εμπόριο.

ενδοημερήσια αγορά. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους τελικούς πελάτες, συμπεριλαμβανομένων όσων προσφέρουν απόκριση ζήτησης μέσω σωρευτικής εκπροσώπησης, να συμμετέχουν από κοινού με τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας σε όλες τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να προτείνει στο τελικό της σχέδιο μεταρρυθμίσεις (συμπεριλαμβανομένου χρονοδιαγράμματος), ώστε να καταστεί δυνατή η εν λόγω συμμετοχή, ιδίως τη θέσπιση πλαισίου για τους φορείς σωρευτικής εκπροσώπησης της ζήτησης (ρυθμιστικά ζητήματα, αδειοδότηση, απαιτήσεις μέτρησης, αρμοδιότητες και δεσμεύσεις) και επικαιροποιημένη βασική μεθοδολογία που θα αναπτυχθεί από την ΑΔΜΗΕ. Η δυνατότητα απόκρισης ζήτησης είναι σημαντική, καθώς οι περισσότερες ποσότητες αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στην εν λόγω αγορά, όπως εξηγείται στο σχέδιο.

Η Επιτροπή καλεί επίσης την Ελλάδα να διασφαλίσει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 3 και το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, οι καταναλωτές μπορούν να συμμετέχουν στην απόκριση από την πλευρά της ζήτησης, μεταξύ άλλων, μέσω φορέα σωρευτικής εκπροσώπησης της επιλογής τους (είτε πρόκειται για τον προμηθευτή τους είτε για ανεξάρτητο φορέα σωρευτικής εκπροσώπησης), χωρίς τη συγκατάθεση τρίτου.

Η ανάπτυξη της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης θα πρέπει να παρακολουθείται, συμπεριλαμβανομένων (μεταξύ άλλων) του προτεινόμενου αριθμού των φορέων, του είδους, του μεγέθους και των ποσοτήτων που προτείνονται τόσο ως προς τη δυναμικότητα όσο και ως προς την ενέργεια.

Η Επιτροπή επισημαίνει το προτεινόμενο σχέδιο για την εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης, αλλά τονίζει ότι δεν πραγματοποιείται ρητή αναφορά στο ποσοστό διείσδυσης που αναμένεται να επιτευχθεί το 2025 κατά το τέλος του πρώτου σταδίου. Επιπλέον, φαίνεται ότι υπάρχει έλλειψη συνοχής όσον αφορά τη διάρκεια του προγράμματος, δεδομένου ότι η ανάπτυξη φέρεται να έχει ολοκληρωθεί εντός 6 ετών, ενώ το αναφερόμενο χρονοδιάγραμμα του προγράμματος είναι η περίοδος 2022-2030. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να διευκρινίσει τα εν λόγω σημεία στο τελικό της σχέδιο.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι είναι σημαντικό να αναπτυχθούν κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό έξυπνα συστήματα μέτρησης, με τις σωστές λειτουργίες, τη συνδεσιμότητα και ικανότητα απόκρισης, για τη στήριξη της ενεργού συμμετοχής των καταναλωτών και της παροχής καινοτόμων ενεργειακών υπηρεσιών και προϊόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944. Ως εκ τούτου, οι εθνικές αρχές καλούνται να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο να εξασφαλιστεί ότι οι τεχνικές προδιαγραφές που αναπτύσσονται επί του παρόντος συμμορφώνονται με τα διαθέσιμα πρότυπα (που εκδίδονται από τη CEN-CENELEC-ETSI στο πλαίσιο της εντολής M/441) και τις λειτουργικές δυνατότητες που ορίζονται στο άρθρο 20 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944. Θα πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 6 της προαναφερθείσας οδηγίας, οι συστηματικές εγκαταστάσεις, η «έναρξη των εργασιών» των οποίων πραγματοποιήθηκε μετά την 4η Ιουλίου 2019, θεωρούνται νέες εγκαταστάσεις και, ως εκ τούτου, πρέπει να πληρούν όλες τις διατάξεις της νέας οδηγίας για την έξυπνη μέτρηση,

συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών δυνατοτήτων (άρθρο 20), καθώς και του στόχου και του χρονοδιαγράμματος που καθορίζονται στο παράρτημα II.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, οι καταναλωτές θα πρέπει να έχουν ήδη τη δυνατότητα πρόσβασης σε συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης. Η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να εφαρμόσει την εν λόγω διάταξη το συντομότερο δυνατό.

Αποθήκευση

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η αποθήκευση ενέργειας συμμετέχει στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς εξισορρόπησης, επί ίσοις όροις με τους άλλους συμμετέχοντες στην αγορά (παραγωγή και απόκριση από την πλευρά της ζήτησης).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τα ανωτέρω, αναπτύσσεται επί του παρόντος κανονιστικό πλαίσιο για τη συμμετοχή της αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική αγορά, το οποίο επιτρέπει την πλήρη συμμετοχή της αποθήκευσης στις αγορές χονδρικής έως το τέλος του 2022. Η Επιτροπή ζητεί από την Ελλάδα να εξετάσει το ενδεχόμενο συντόμευσης του χρονοδιαγράμματος στο τελικό σχέδιο εφαρμογής.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει τα μέτρα για την περαιτέρω ανάπτυξη της αποθήκευσης. Ωστόσο, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε κάθε πιθανή επικάλυψη των καθεστώτων στήριξης, ιδίως στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και ενός δυναμικού μηχανισμού δυναμικότητας ή καθεστώτων στήριξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

5. Αγορές λιανικής και ρυθμιζόμενες τιμές

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά λιανικής, αλλά τονίζει ότι το μερίδιο αγοράς του κατεστημένου φορέα εξακολουθεί να είναι σημαντικό, ιδίως στους τομείς της υψηλής και της χαμηλής τάσης. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τον μηχανισμό παρακολούθησης και εποπτείας της αγοράς που αναπτύσσεται από τη ρυθμιστική αρχή για την αξιολόγηση της προόδου και, ως εκ τούτου, για να εξασφαλιστεί ότι η αγορά λειτουργεί με τρόπο που αντικατοπτρίζει το κόστος και είναι επαρκώς ανταγωνιστική. Η Επιτροπή καλεί επίσης την Ελλάδα να παρακολουθεί προσεκτικά, με όλα τα διαθέσιμα μέσα, την εξέλιξη της αγοράς, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η προσδοκία μείωσης της συγκέντρωσης της αγοράς (ιδίως όσον αφορά τον εφοδιασμό της βιομηχανίας υψηλής τάσης) και λιγότερο δεσπόζουσας θέσης του κατεστημένου φορέα, λόγω της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη και της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ειδικότερα, αναμένεται ότι η εφαρμογή των ΑΠΕ-ΣΑΕ θα επιτρέψει στους εμπόρους λιανικής να διαφοροποιήσουν το χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού τους και, ως εκ τούτου, να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα κατάλληλα μακροπρόθεσμα εργαλεία αντιστάθμισης κινδύνου και η αύξηση της ρευστότητας στην προθεσμιακή αγορά χονδρικής μπορούν επίσης να συμβάλουν στη δημιουργία κατάλληλου ανταγωνισμού στην αγορά λιανικής, παρέχοντας στους προμηθευτές ενέργειας τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές τους για διαχείριση κινδύνων (πρβλ. μέτρα που περιγράφονται στο τμήμα III.1).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων στην υπόθεση παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας ΑΤ.38700 θα επιτρέψει στους ανταγωνιστές της ΔΕΗ να αντισταθμίσουν καλύτερα την αστάθεια των τιμών και, ως εκ τούτου, να βελτιώσουν την ικανότητά τους να ανταγωνίζονται στην αγορά λιανικής με τη ΔΕΗ.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να τροποποιήσει το σχέδιο εφαρμογής της, ώστε να ληφθούν απολύτως υπόψη οι ανωτέρω παρατηρήσεις της Επιτροπής. Η Ελλάδα καλείται να δημοσιεύσει το τροποποιημένο σχέδιό της εντός τριών μηνών από την παραλαβή της παρούσας γνώμης και να ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η Ελλάδα παρακολουθεί την εκτέλεση του σχεδίου εφαρμογής της και δημοσιεύει τα αποτελέσματα της παρακολούθησης σε ετήσια έκθεση, την οποία υποβάλλει στην Επιτροπή. Στην εν λόγω έκθεση, η Ελλάδα καλείται να διευκρινίσει αν και σε ποιον βαθμό οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς έχουν υλοποιηθεί σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα και, εάν όχι, να εξηγήσει τους λόγους.

Η θέση της Επιτροπής σχετικά με τη συγκεκριμένη κοινοποίηση δεν θίγει τυχόν θέση που μπορεί να λάβει σχετικά με τη συμβατότητα οποιουδήποτε εθνικού μέτρου εφαρμογής με το δίκαιο της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει το εν λόγω έγγραφο στον δικτυακό της τόπο. Η Επιτροπή δεν θεωρεί εμπιστευτικές τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό. Η Ελλάδα καλείται να ενημερώσει την Επιτροπή, εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του, σχετικά με το αν και για ποιους λόγους θεωρεί ότι, σύμφωνα με τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες περί επιχειρηματικού απορρήτου, το εν λόγω έγγραφο περιέχει εμπιστευτικές πληροφορίες που επιθυμεί να απαλειφθούν πριν από την εν λόγω δημοσίευση.

Βρυξέλλες, 29.11.2021

Για την Επιτροπή

*Kadri Simson
Μέλος της Επιτροπής*

